

Monika Sadowska

Źródła finansowania inwestycji sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce

Ekonomiczne Problemy Usług nr 111, 369-379

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MONIKA SADOWSKA

Uniwersytet w Białymstoku

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI SEKTORA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE

Streszczenie

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce jest przedmiotem badań i analiz poczynszony od przemian systemowych w latach dziewięćdziesiątych XX wieku. Aktywność, potencjał oraz bariery ograniczające jego rozwój są systematycznie monitorowane w raportach diagnozujących stan tego sektora.

Małe i średnie przedsiębiorstwa ze względu na swoje niepowtarzalne cechy są cennym źródłem zachowań przedsiębiorczych. Zorientowane na przedsiębiorczość firmy cechuje myślenie kreatywne, twórcze oraz perspektywiczne, co umożliwia im racjonalne wykorzystanie posiadanych zasobów oraz postrzeganie zmian na rynku jako okazji do urzeczywistnienia nowych pomysłów i stworzenia nowych wartości. Rozwój sektora MŚP przyczynia się do wzrostu oraz rozwoju gospodarczego, wzrostu innowacyjności, podtrzymywania konkurencyjności oraz spadku bezrobocia. Małe i średnie przedsiębiorstwa na całym świecie traktowane są jako niepodważalny motor zmian w gospodarce.

Ogromny potencjał tkwiący w przedsiębiorstwach sektora MŚP jest niejednokrotnie hamowany przez wiele utrudnień, które uniemożliwiają jego ekspansję. Te bariery o dość zróżnicowanej typologii ograniczają sprawność przedsiębiorstw, osłabiają je i mogą blokować ich rozwój w przyszłości. Wśród najistotniejszych zagrożeń, uniemożliwiających rozwój tego sektora wymienia się niejednokrotnie barierę pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania.

Przedmiotem zainteresowania w niniejszym artykule jest sektor MŚP w Polsce oraz jego system finansowania. Celem artykułu jest przedstawienie głównych oraz alternatywnych źródeł finansowania wykorzystywanych w działalności sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Słowa kluczowe: sektor MŚP, bariery rozwoju, źródła finansowania

1. Sektor małych i średnich przedsiębiorstw

W gospodarce Unii Europejskiej, małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią 99,8% wszystkich przedsiębiorstw europejskich, co sprawia, że wartość dodana wytworzona przez te przedsiębiorstwa stanowi 58,7% PKB Unii Europejskiej¹.

Tabela 1
Udział w tworzeniu PKB Unii Europejskiej poszczególnych grup przedsiębiorstw.

	Liczba przedsiębiorstw	Obroty	Wartość dodana
	udział %		
Przedsiębiorstwa ogółem	100,00	100,00	100,00
Sektor MSP	99,80	57,40	58,70
– mikro	92,20	18,80	21,30
– małe	6,50	18,70	18,90
– średnie	1,10	19,90	18,50
Duże	0,20	42,60	41,30

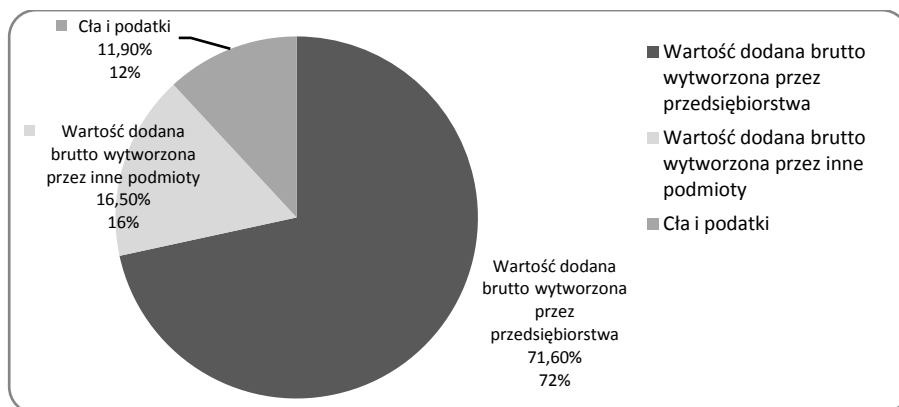
Zródło: opracowanie własne na podstawie: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Small_and_medium-sized_enterprises.

Działające w Polsce małe i średnie przedsiębiorstwa generują obecnie blisko trzy czwarte polskiego produktu krajowego brutto (PKB)² (rys. 2). Oznacza to, że w strukturze udziału przedsiębiorstw w PKB, małe i średnie przedsiębiorstwa generują co drugą złotówkę (47,6%), w tym najmniejsze firmy prawie co trzecią (29,6%). Udział średnich przedsiębiorstw jest trzy razy mniejszy (10,4%) niż mikrofirm (29,6%), i dalej małych – prawie cztery razy mniejszy (7,7%)³.

¹ Dane Eurostatu, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Small_and_medium-sized_enterprises (2.11.2013).

² Dane GUS uwzględniają następujące grupy jednostek: przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa jednostek samorządu terytorialnego, państwowe jednostki organizacyjne (bez szkół wyższych i jednostek sił zbrojnych), spółdzielnie, spółki (akcyjne, z ograniczoną odpowiedzialnością, jawne, komandytowe, cywilne), przedsiębiorstwa zagraniczne, zakłady osób fizycznych prowadzące działalność gospodarczą, z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych. Ponadto w danych uwzględniono: uboczną działalność ludności, polegającą m.in. na pozyskiwaniu odpadków użytkowych, runa leśnego, działalności transportowej prowadzonej przez rolników indywidualnych oraz działalność właścicieli mieszkań, świadczących usługi mieszkaniowe na cele własnego spożycia. Do danych nie zaliczono następujących grup jednostek: jednostki budżetowe, zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze zakładów budżetowych, środki specjalne i fundusze celowe, organizacje społeczne, partie polityczne, związki zawodowe, stowarzyszenia, fundacje, organizacje wyznaniowe, publiczne szkoły wyższe oraz indywidualne gospodarstwa rolne.

³ *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2012*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012.

Rysunek 1. Udział w tworzeniu PKB grup przedsiębiorstw według liczby pracujących w Polsce (dane za 2010 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2012*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012.

Dane opublikowane przez Komisję Europejską w raporcie *SBA Fact Sheet 2012*, wskazują, że mikroprzedsiębiorstwa w Polsce wytwarzają 16,6% wartości dodanej brutto przedsiębiorstw, podczas gdy w UE-27 udział ten wynosi 21,2% (4,6 pkt proc. różnicy). W przypadku małych firm różnica jest jeszcze większa (5,5 pkt proc.; odpowiednio 13% i 18,5%). Wyraźnie większy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto w Polsce niż w UE-27 cechuje średnie (21,9% w Polsce, 18,4% w UE-27) i duże podmioty (48,5% w Polsce, 41,9% w UE-27)⁴.

Zaprezentowane powyżej dane statystyczne wskazują, że sektor MŚP zajmuje istotne miejsce w gospodarce każdego kraju, stanowi podstawę wszystkich współczesnych gospodarek europejskich. Małe i średnie przedsiębiorstwa przyczyniają się do poprawy konkurencyjności gospodarki, rozwoju infrastruktury ekonomicznej oraz podnoszenia efektywności. Są niepodważalnym nośnikiem innowacji oraz integracji społecznej i lokalnej.

Przedsiębiorstwa pomimo dużego znaczenia dla rozwoju kraju, borykają się z licznymi barierami, ograniczającymi ich konkurencyjny rozwój. To zagrożenia, które uniemożliwiają lub zmniejszają wymiar osiąganego przez te firmy sukcesu.

2. Ogólne bariery rozwoju przedsiębiorstw sektora MŚP w Polsce

W literaturze przedmiotu istnieje wiele klasyfikacji barier rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, czyli ograniczeń hamujących wzrost firm. Wyróżnia się zarówno bariery wejścia, rozwoju oraz związane z poszczególnymi fazami życia

⁴ *Enterprise and industry SBA fact sheet 2012 Poland*, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/countries-sheets/2012/poland_en.pdf.

MŚP. Najczęściej jednak stosuje się pewną uniwersalność, wyróżniając trzy główne obszary ograniczające działalność MŚP: zarządzanie, zasoby oraz warunki i strukturę rynku⁵.

W raporcie opublikowanym w 2012 roku przez PKPP Lewiatan⁶ na czarnej liście barier dla rozwoju przedsiębiorczości znalazły się bariery: podatkowe, wynikające ze stosunku pracy, bariery w wykorzystaniu funduszy strukturalnych, inne bariery utrudniające prowadzenie działalności gospodarczej, dotyczące ochrony środowiska oraz branżowe.

W raportach przygotowywanych przez PARP, największy wpływ na sytuację ekonomiczną i rozwój polskich małych i średnich mają przede wszystkim – bariera prawna, ekonomiczna, zarządzania, edukacyjna oraz bariera społeczna.

Kluczowe bariery w rozwoju są rezultatem rozbudowanej biurokracji, niestabilności przepisów prawnych oraz polityki fiskalnej państwa. Jednym z największych problemów jest poszukiwanie źródeł kapitału, niezbędnego do finansowania działalności przedsiębiorstwa. Ograniczenia kapitałowe, definiowane jako niski poziom akumulacji środków, wysokie koszty operacyjne działalności firm, ograniczenia wynikające z uproszczonej księgowości finansowej, a także wysokie koszty pozyskania kapitału z instytucji finansowych wyraźnie blokują umacnianie pozycji rynkowej przedsiębiorstw z sektora MŚP⁷.

3. System oraz źródła finansowania w przedsiębiorstwie

Istota systemu finansowania obejmuje wszystkie decyzje podejmowanie w przedsiębiorstwie, które zapewniają firmie kapitał oraz są podstawą kształtowania racjonalnej struktury źródeł finansowania w warunkach rynkowych⁸. Rezultatem tego działania jest określona strategia finansowania przedsiębiorstwa.

Wybór źródła finansowania (tab. 2) potrzeb kapitałowych małych i średnich przedsiębiorstw zależy od hierarchii źródeł finansowania oraz od kryteriów ich atrakcyjności – dostępności, kosztów oraz elastyczności. Dostępność natomiast w dużym stopniu uzależniona jest od fazy rozwoju przedsiębiorstwa, która warunkuje potencjał firmy oraz ocenę jej wiarygodności przez dostawcę kapitału.

Kapitał własny w przedsiębiorstwie daje prawo dawcy kapitału do pełnego dysponowania nim w danym przedsiębiorstwie. Sprawia, że uczestniczy on w podziale wypracowanego zysku lub w pokryciu strat do wysokości wniesionego wkładu. Kapitał obcy charakteryzuje się tym, że korzystanie z niego związane jest

⁵ Male i średnie przedsiębiorstwa. *Szkice o współczesnej przedsiębiorczości*, red. T. Łuczka, Wyd. Politechniki Poznańskiej, Poznań 2007, s. 32.

⁶ PKPP Lewiatan, *Czarna lista barier dla rozwoju przedsiębiorczości 2012*, Warszawa, kwiecień 2012, http://konfederacjalewiatan.pl/wydawnictwa/_files/publikacje/clb_2012_14.pdf.

⁷ I. Staniec, P. Malicki, *Źródła finansowania małych i średnich przedsiębiorstw w aglomeracji łódzkiej*, w: *Wspomaganie i finansowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, red. M. Matejun, Difin, Warszawa 2011, s. 309.

⁸ A. Skowronek-Mielczarek, *Male i średnie przedsiębiorstwa. Źródła finansowania*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2007, s. 17.

z określonym kosztem (odsetki), a do dyspozycji przedsiębiorstwa jest on oddany na czas określony, po którym musi być zwrócony.

Tabela 2

Podział źródeł finansowania

Źródła finansowania			
Kapitał własny		Kapitał obcy	
wewnętrzny	zewewnętrzny	zobowiązania długoterminowe	zobowiązania krótkoterminowe
– wkłady właścicieli	– wzrost udziałów	– kredyt inwestycyjny	– kredyt krótkoterminowy
– zysk	– dopłaty wspólników lub akcjonariuszy	– leasing	– pożyczki z sektora pozabankowego
– amortyzacja	– pożyczki od rodziny	– <i>franchising</i>	– krótkoterminowe papiery dłużne
– sprzedaż majątku	– emisja akcji	– <i>forfaiting</i>	– kredyt handlowy
– przyspieszenie obrotu kapitału	– <i>venture capital</i>	– emisja obligacji	– <i>factoring</i>
		– dotacje	
		– subwencje	

Źródło: opracowanie własne.

Finansowanie wewnętrzne (samofinansowanie) traktowane jest jako podstawowe źródło finansowania, które gwarantuje dalszy rozwój przedsiębiorstwa i osiągnięcie określonych korzyści finansowych właścicielom przedsiębiorstwa. Finansowanie zewnętrzne, czyli dopływ środków finansowych spoza firmy, może polegać na zwiększeniu kapitałów własnych przez przyjmowanie dodatkowych wspólników bądź jako rezultat zwiększenia poziomu zadłużenia opartego na kapitale obcym⁹.

Wyniki badań przeprowadzonych w ramach projektu Komisji Europejskiej i Europejskiego Banku Centralnego *Survey on the Access to Finance of Small and Medium-sized Enterprises (SAFE)*¹⁰ jednoznacznie wskazują, że dostęp do finansowania jest drugim pod względem ważności problemem stojącym przed małymi i średnimi przedsiębiorcami w Unii Europejskiej. To ograniczenie wskazane przez 15% przedsiębiorców w krajach UE, zaraz po kwestii dotyczącej konkurencji oraz pozyskania klientów, a przed problemem związanym z dostępem do wykwalifikowanej i doświadczonej kadry pracowniczej (14%).

4. Dostęp do kapitału przedsiębiorstw sektora MŚP

W ocenie czynnika, jakim jest finansowania rozwoju przedsiębiorczości, dokonanej przez ekspertów GEM¹¹, Polska uzyskała wynik umiarkowanie pozytywny –

⁹ *Ibidem*, s. 20.

¹⁰ *2011 SME's Access to Finance Survey, Analytical Report*, European Commission, 7 December 2011. Badanie przeprowadzono w okresie czerwiec–lipiec 2009 r. i ponownie w okresie sierpień–październik 2011 r. w 38 krajach, włączając 27 krajów UE i 17 krajów strefy euro; http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=5644&tpa=0&tk=&lang=pl.

¹¹ *Global Entrepreneurship Monitor (GEM)*, to międzynarodowy projekt badawczy w obszarze oraz rozpowszechniania wiedzy o przedsiębiorczości i wspierania tworzenia nowych firm.

na poziomie 2,52 (w skali od 1 do 5), to z jednej strony wynik raczej niski, a z drugiej – dający Polsce 16. miejsce na 49 przebadanych krajów. Liderem jest Szwajcaria (3,50) oraz Tajwan (3,21). Wśród krajów europejskich przed nami znalazły się Niemcy (2,95), Holandia (2,88), Portugalia (2,87), Norwegia (2,81), Szwecja (2,66), Litwa (2,63) i Finlandia (2,62).

Jak pokazują dane GUS, od wielu lat głównym źródłem finansowania inwestycji przedsiębiorstw w Polsce są środki własne – 69% w wypadku przedsiębiorstw i 65% w wypadku małych i średnich firm¹². Zewnętrzne źródła finansowania, takie jak kredyty i pożyczki krajowe stanowią zaledwie kilkanaście procent całości realizowanych inwestycji (11,5% dla wszystkich przedsiębiorstw oraz 17,0% dla sektora MŚP). Środki budżetowe pokrywają jedynie 4,5% budżetu inwestycji przedsiębiorstw i ok. 3,0% małych i średnich firm. W stosunku do danych z poprzedniego okresu, w latach 2008–2010 nastąpił spadek udziału środków własnych w finansowaniu inwestycji (o 2 pkt proc.) oraz kredytów i pożyczek krajowych (o 1,3 pkt proc.), wzrósł natomiast udział środków budżetowych (o 2 pkt proc.)¹³.

Zbliżone wyniki badań modelu finansowania mikro i małych przedsiębiorstw zaprezentowano w raporcie opracowanym przez Pekao SA *Raport o sytuacji mikro i małych firm w roku 2012 (temat specjalny: e-gospodarka)*¹⁴. Badanie potwierdza dominację środków własnych przedsiębiorców w finansowaniu działalności gospodarczej (76% respondentów). Zaledwie 24% ankietowanych potwierdziło, że w ostatnim roku oprócz środków własnych korzystało również z finansowania zewnętrznego. Wśród najczęściej podawanych przyczyn niekorzystania ze środków zewnętrznego finansowania była niechęć do zadłużenia (46%) oraz brak potrzeby (43%). Na trzecim miejscu znalazł się tańszy koszt kapitału własnego w porównaniu z finansowaniem zewnętrznym (16%), kolejno brak możliwości skorzystania z finansowania zewnętrznego (14%), jak również brak zdolności kredytowej (13%). Główne wnioski z badania źródeł finansowania potwierdzają również dane zawarte w raporcie „MŚP pod lupą”¹⁵ opublikowanym 8.11.2011 roku. W przeprowadzonym

W Polsce inicjatywa realizowana przez Polską Agencję Rozwoju przedsiębiorczości we współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach, P. Zbierowski, D. Węclawska, A. Tarnawa, P. Zadura-Lichota, M. Bratnicki, *Global Entrepreneurship Monitor – Polska 2012*, Warszawa 2012.

¹² *Ibidem*.

¹³ *Raport o stanie sektora małych...*

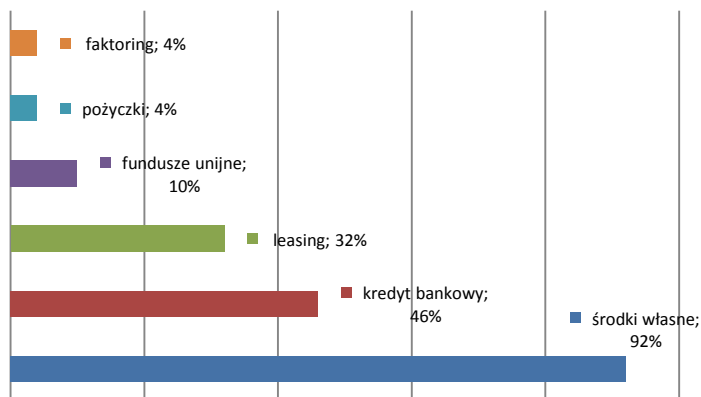
¹⁴ Raport Banku Pekao powstał na podstawie wywiadów telefonicznych z właścicielami 6900 mikro i małych firm (6056 wywiadów z właścicielami mikro firm i 844 wywiady z właścicielami małych firm). Reprezentatywne wyniki badania przedstawione są na poziomie kraju, 16 województw oraz 66 grup powiatów, jak również według branż i wielkości firmy. W badaniu zastosowano schemat losowania warstwowego nieproporcjonalnego. Badanie zostało przeprowadzone w dniach od 3 do 21 września 2012 r.

¹⁵ *MŚP pod lupą. Raport*, Europejski Program Modernizacji Polskich Firm, Warszawa 2011. „MŚP pod lupą” to badanie przeprowadzone przez TNS Pentor dla Europejskiego Funduszu Leasingowego (EFL) w ramach Europejskiego Programu Modernizacji Polskich Firm (EPMPF) w dniach 9–23.08.2011 r. na próbie 600 małych i średnich przedsiębiorstw dobranych metodą losowo-kwotową. Publikacja poświęcona jest kondycji polskiego sektora MŚP oraz preferowanych przez nie sposobów pozyskiwania środków na rozwój, http://www.efl.pl/finansowanie/EFL_Raport_MSP_pod_lup.pdf.

badaniu aż 92% małych i średnich firm zadeklarowało, że finansowanie ich inwestycji pochodzi obecnie z środków własnych. Kredyt bankowy wskazało 46% respondentów, a na leasing – 32% przedsiębiorców. Zaledwie 10% firm korzysta z funduszy unijnych, a tylko nieliczni z badanych wskazywali na takie źródła jak factoring czy pożyczki od innych przedsiębiorców.

Wyniki badań opublikowane w raporcie wskazują kredyt bankowy jako drugie główne źródło finansowania inwestycji w przedsiębiorstwie (46%). Przyczyną takiego wyniku nie jest brak możliwości pozyskania zewnętrznego finansowania co potwierdzają wyniki badań przeprowadzone przez Narodowy Bank Polski¹⁶. Po pierwsze wynika z nich, że pomimo relatywnie wysokiej dostępności kredytu bankowego, przedsiębiorstwa nadal wykazują niski popyt na kredyty i nadal planują ograniczać zadłużenie z tego tytułu. Relatywnie wysoki odsetek akceptacji wniosków kredytowych (wzrost o 2,4 pkt proc. w okresie 2009/2010) nie przekłada się na wzrost liczby firm ubiegających się o kredyt (odnotowano spadek o 1,8 pkt proc. r./r.) – odsetek firm w badanym okresie osiągnął najniższy poziom w historii badania (21,5%).

Według NBP¹⁷ zainteresowanie kredytami bankowymi jako źródłem finansowania utrzyma się na stosunkowo niskim poziomie do momentu aż postrzegane przez firmy ożywienie koniunktury nie będzie na tyle trwałe, aby zachęcić je do zwiększenia aktywności inwestycyjnej w skali przekraczającej posiadane przez nie środki własne.

Rysunek 2. Źródła finansowania inwestycji sektora MŚP

Źródło: *MŚP pod lupą. Raport*, Europejski Program Modernizacji Polskich Firm, Warszawa 2011.

¹⁶ Informacja o kondycji sektora przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem stanu koniunktury w IV kw. 2010 oraz prognoz na I kw. 2011, NBP, styczeń 2011.

¹⁷ *Ibidem*.

5. Leasing jako alternatywna forma finansowania inwestycji w sektorze MŚP

Leasing jako forma inwestowania przedsięwzięć, jest rodzajem kredytu rzeczowego, polegającego na okresowym umożliwieniu korzystania, za stosowną opłatą, z określonego dobra materialnego (głównie inwestycyjnego), bez konieczności jego nabycia¹⁸.

To popularne źródło finansowania (trzecie miejsce wśród najczęściej wykorzystywanych źródeł inwestycji przez przedsiębiorstwa), które jest łatwiejsze do uzyskania niż kredyt bankowy. Ma to szczególne znaczenie dla nowych i dynamicznie rozwijających się firm oraz dla tych, które oczekują szybkiej decyzji i prostego sposobu dostępu do finansowania.

W raporcie opracowanym przez Oxford Economics¹⁹ znajdujemy następujące korzyści leasingu wskazane przez przedsiębiorstwa sektora MŚP²⁰:

- cena (koszt) leasingu,
- korzyści podatkowe,
- brak konieczności posiadania dodatkowych zabezpieczeń,
- poprawa płynności finansowej (przepływów pieniężnych) przedsiębiorstwa,
- korzyści finansowe,
- prostota procedur oraz szybkość załatwienia formalności,
- przewidywalność/brak odpowiedzialności za ryzyko.

Stosunkowo wysoki odsetek firm z sektora MŚP traktuje leasing jako sposób finansowania dopasowany do swojej działalności – niemal 80% małych i średnich firm określa tę formę finansowania jako „zdecydowanie (lub raczej) dla takich firm jak moja”²¹.

Jak podaje organizacja Leaseurope²², polski rynek leasingowy w pierwszym semestrze 2013 roku odnotował wzrost na poziomie 5,38%, co w porównaniu do europejskiej średniej na poziomie -0,89% daje Polsce bardzo dobre miejsce wśród krajów europejskich. W analizowanym okresie, z badanych obszarów, najlepszy wynik osiągnęła Ukraina (49,06%), Turcja (39,23%) oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (13,06%). Znacznie gorzej w opublikowanym zestawieniu poradziły sobie takie kraje jak Belgia (-14,36%), Hiszpania (-14,16%), Finlandia (-12,74%) czy Włochy (-17,25%).

O mocnej pozycji polskiego leasingu w Europie świadczy również fakt, że Polska znajduje się w pierwszej dziesiątce największych europejskich rynków. Polska z wartością finansowania przez firmy leasingowe na poziomie 3,8 mln euro

¹⁸ *Innowacje w rozwoju przedsiębiorczości w procesie transformacji*, red. W. Janasz, Centrum Doradztwa i Informacji DIFIN, Warszawa 2004, s. 107.

¹⁹ *The use of leasing amongst European SMEs Executive Summary*, Oxford Economics, November 2011.

²⁰ H. Kraemer-Eis, F. Lang, *The importance of leasing for SME finance*, European Investment Fund, Luxembourg, August 2012, http://www.eif.org/news_centre/research/eif_wp_2012_15_The%20importance%20of%20leasing%20for%20SME%20finance_August_2102.pdf.

²¹ *MŚP pod lupą. Raport...*

²² *The European Federation of Leasing Company Associations*, <http://www.leaseurope.org/uploads/documents/stats/Leaseurope%202013%20Biannual%20Survey.pdf>.

w pierwszym semestrze 2013 roku znalazła się na ósmym miejscu w Europie. Oznacza to awans o jedno miejsce w porównaniu z 2012 rokiem.

W Polsce, tak jak w większości krajów europejskich, największym segmentem finansowanym z udziałem firm leasingowych są pojazdy, które składają się na niemalże 60% całej wartości finansowania.

Rynek leasingowy jest aktualnie jedną z najważniejszych gałęzi polskiej gospodarki. Ze względu na niższe koszty finansowania inwestycji leasing stał się w Polsce poważną alternatywą dla kredytów bankowych oferowanych przedsiębiorstwom z sektora MŚP. To atrakcyjna forma inwestycji dla małych i średnich przedsiębiorstw, których nie stać na inwestycje, bądź które borykają się z trudnościami w pozyskaniu kredytu bankowego. Za jego pośrednictwem finansowana jest co trzecia inwestycja w sektorze przedsiębiorstw²³.

Podsumowanie

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) odgrywają kluczową rolę na całym świecie, przyczyniając się do wzrostu i rozwoju gospodarczego w wielu obszarach. Sektor MŚP to dominująca siła polskiej gospodarki oraz źródło innowacji, zatrudnienia oraz integracji społecznej.

Zaprezentowane w artykule wyniki badań pokazują, że Polacy to naród przedsiębiorczy, w którym tkwi ogromny potencjał. Obecnie to właśnie małe i średnie przedsiębiorstwa tworzą najwięcej miejsc pracy, zatrudniając 6,2 mln osób (69,9%). Poziomem przedsiębiorczości nie odstawiamy od reszty Europy, znajdujemy się powyżej średniej UE, gdyż pod względem liczby aktywnych przedsiębiorstw Polska jest szóstą gospodarką Unii Europejskiej.

Małe i średnie przedsiębiorstwa, funkcjonując na współczesnym rynku, napotykać na swojej drodze wiele barier utrudniających rozpoczęcie oraz prowadzenie działalności gospodarczej. Do jednych z dominujących ograniczeń zaliczania jest bariera związana z finansowaniem działalności gospodarczej. Przedsiębiorcy nadal przedkładają środki własne nad korzystanie z finansowania zewnętrznego. W sytuacji gdy wewnętrzne źródła finansowania mają ograniczone rozmiary, przedsiębiorcy korzystają z kredytów bankowych oraz leasingu. Leasing jest uznawany przez przedsiębiorców za sprzyjające narzędzie finansowania, które umożliwia ich rozwój bez konieczności gromadzenia określonych własnych środków finansowych. Konkurencyjność leasingu w stosunku do pozostałych, alternatywnych źródeł finansowania uwidacznia się w łatwym dostępie do niego, co jest szczególnie ważne dla działających i nowo powstających firm.

Literatura

Informacja o kondycji sektora przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem stanu koniunktury w IV kw. 2010 oraz prognoz na I kw. 2011, NBP, styczeń 2011.

Janasz W., *Innowacje w rozwoju przedsiębiorczości w procesie transformacji*, Centrum Doradztwa i Informacji DIFIN, Warszawa 2004.

²³ MŚP pod lupą. Raport...

- Łuczka T., *Małe i średnie przedsiębiorstwa. Szkice o współczesnej przedsiębiorczości*, Wyd. Politechniki Poznańskiej, Poznań 2007.
- Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2012*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012.
- Skowronek-Mielczarek A., *Małe i średnie przedsiębiorstwa. Źródła finansowania*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2007.
- Staniec I., Malicki P., *Źródła finansowania małych i średnich przedsiębiorstw w aglomeracji łódzkiej*, w: *Wspomaganie i finansowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, red. M. Matejun, Difin, Warszawa 2011.
- Zbierowski P., Węclawska D., Tarnawa A., Zadura-Lichota P., Bratnicki M., *Global Entrepreneurship Monitor – Polska 2012*, Warszawa 2012.

Źródła internetowe

- 2011 SME's Access to Finance Survey, Analytical Report*, European Commission, 7 December 2011. http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/caf/itemdetail.cfm?item_id=5644&tpa=0&tk=&lang=pl.
- Dane Eurostatu, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Small_and_medium-sized_enterprises (2.11.2013).
- Enterprise and Industry SBA Fact Sheet 2012 Poland* http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/countries-sheets/2012/poland_en.pdf.
- Kraemer-Eis H., Lang F., *The importance of leasing for SME finance*, European Investment Fund, Luxembourg, August 2012, http://www.eif.org/news_centre/research/eif_wp_2012_15_The%20importance%20of%20leasing%20for%20SME%20finance_August_2102.pdf.
- MŚP pod lupą. Raport*, Europejski Program Modernizacji Polskich Firm, Warszawa 2011, http://www.epl.pl/finansowanie/EFL_Raport_MSP_pod_lup.pdf.
- PKPP Lewiatan, *Czarna lista barier dla rozwoju przedsiębiorczości 2012*, Warszawa, kwiecień 2012 http://konfederacjalewiatan.pl/wydawnictwa/_files/publikacje/clb_2012_14.pdf.
- The European Federation of Leasing Company Associations*, <http://www.leaseurope.org/uploads/documents/stats/Leaseurope%202013%20Biannual%20Survey.pdf>.
- The Use of Leasing Amongst European SMEs Executive Summary*, Oxford Economics, November 2011.

THE SOURCES OF FINANCING INVESTMENTS OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES IN POLAND

Summary

Small and medium – sized enterprises in Poland have been analysed since the economy transformation in the nineties of the XX century. Activity, potential and barriers restricting its development have been systematically monitored in diagnosing reports about the condition of SMEs.

Because of the unique qualities, small and medium – sized enterprises are valuable source of enterprising behavior. Enterprises focused on entrepreneurship characterize creative and perspective thinking, which enables a rational management of their own resources and treat changes in the market as a chance to realize new ideas and create new values. SMEs'

development contributes to the economic growth, increase in innovation, maintain its competitiveness and reduces the unemployment. On the whole world small and medium – sized enterprises are treated as indisputable generators of economic changes.

Many times, immeasurable potential hidden in SMEs' enterprises is restricted by number of barriers blocking its expansion. This various barriers may reduce the efficiency of enterprises activity and block its development in the future. The most important among them is the barrier of access to external funds for financing business development.

The main interest in this study is devoted to small and medium – sized enterprises sector in Poland and its system of financing. The purpose of this work is to present main and alternative sources of financing used in SMEs sector activity.

Keywords: SMEs sector, barriers of the development, sources of financing

Translated by Monika Sadowska